

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 20)

Οι απαντήσεις εντοπίζονται στις παραγράφους 3, 4 και 5.

Τα χαρακτηριστικά της αρνητικής όψης:

- Έγιναν οι άνθρωποι από κυνηγοί της γνώσης καταναλωτές οπτικών προϊόντων.
- Κυριαρχεί η εικόνα παραμερίζοντας το γραπτό κείμενο, με κίνδυνο οι εικόνες να αναπαριστούν έναν κόσμο διαφορετικό από τον πραγματικό με επίδραση στην επικοινωνία και στις σχέσεις εξουσίας.
- Το βάθος των εννοιών, η δομή του λόγου, οι δίαυλοι σκέψης τροποποιούνται.
- Οι εικόνες μεταφέρουν στερεότυπα, προκαταλήψεις, ιδεοληψίες, ακόμη και τυφλώνουν πνευματικά και οδηγούν στον έλεγχο της πραγματικότητας.

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

- Οι εικόνες κατακυριεύουν διάφορα πεδία, υποσκάπτοντας και απωθώντας άλλες κουλτούρες – της γραφής, του λόγου, της σκέψης.
- Οι εικόνες γίνονται μια σηματοδοτημένη ολιγόλογη πληροφορία.
- Εμείς γινόμαστε δράστες και θύματα ενός οφθαλμοκεντρισμού που μοιάζει να εγκλωβίζει τον νου.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Αποδεικνύεται ικανοποιητικά – πειστικά η θέση που διατυπώνεται στον πρόλογο· ανακοινώνονται οι δύο όψεις που διαπιστώνονται από την κυριαρχία της εικόνας στη σύγχρονη εποχή:

- 1^η όψη: «περικλείουν όλο το σφρίγος της γήινης ζωής»,
- 2^η όψη: «υποσκάπτοντας και απωθώντας άλλες κουλτούρες – της γραφής, του λόγου, της σκέψης».

Οι δύο αυτές όψεις αναπτύσσονται στις παραγράφους που ακολουθούν: η 1^η όψη στη 2^η παράγραφο όπου παρουσιάζονται κυρίως τα θετικά στοιχεία → «στιγμιότυπα που ψυχαγωγούν, συγκινούν...», ενώ η 2^η όψη παρουσιάζεται σε όλες τις υπόλοιπες παραγράφους → «Άλλος είναι ο κόσμος που περιγράφεται με λέξεις από εκείνον που αναπαρίσταται με εικόνες».

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Η λειτουργία των ερωτήσεων ως προς το επικοινωνιακό αποτέλεσμα:

- ✓ Η ερώτηση υπονοεί την αρνητική επίδραση της εικόνας → η συντάκτρια του κειμένου προσπαθεί να κατευθύνει τη σκέψη του δέκτη σε αυτή την πορεία, να τον κινητοποιήσει, ώστε να αντιληφθεί τις διαστάσεις της αρνητικής επίδρασης που έχει η κυριαρχία της εικόνας.
- ✓ Είναι αποτελεσματική αυτή η τεχνική, διότι η ερώτηση οδηγεί τον δέκτη στο σημείο να διαμορφώσει μία απάντηση με την οποία θα επιβεβαιώσει τη θέση του πομπού.
- ✓ Η ερώτηση γεννά προβληματισμό στον αναγνώστη, δίνει τροφή για σκέψη αναφορικά με τις αρνητικές επιδράσεις της εικόνας.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Το φως συμβολίζει:

- ✓ τη γνώση,
- ✓ την αλήθεια,
- ✓ τη ζωή, ό,τι κινητοποιεί τον κόσμο και τον άνθρωπο για αληθινή ζωή.

Η στάση του αφηγητή απέναντι στο φως:

το αντιμετωπίζει ως κάτι ιερό, ως την υπέρτατη δύναμη που κινητοποιεί τον κόσμο και αποκαλύπτει την αλήθεια του.

Εκφραστικά μέσα αποτύπωσης αυτής της στάσης ζωής:

- ✓ φως κρυφό που δεν ειπώθη - μεταφορά,
- ✓ με πυρπολεί το φως με δάφνες του απροσίτου - προσωποποίηση,
- ✓ πριν κοιμηθεί σ' ένα παράπονο από φώτα - εικόνα υπερρεαλιστική/ανατρεπτική.

Ο μαθητής/ η μαθήτρια διατυπώνει ελεύθερα τις σκέψεις και τους προβληματισμούς του/ της, ανάλογα με τον παραστατικό του/ της κύκλο και τα βιώματά του/ της.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 30)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- Κειμενικό είδος: ομιλία (αναμένονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία της ομιλίας: προσφώνηση, αποφώνηση, β' πληθυντικό πρόσωπο -όταν απευθύνεται προς το

ακροατήριο κ.τ.λ.).

- Συντάκτης: ο μαθητής/ η μαθήτρια.
- Αποδέκτης: το δημοτικό συμβούλιο της πόλης.
- Ύφος λόγου: τυπικό και επίσημο (β' και γ' πρόσωπο), που δεν αποκλείει, ωστόσο, τη χρήση α' ενικού προσώπου κατά τη διατύπωση προσωπικής τοποθέτησης.
- Γλώσσα: αναφορική λειτουργία, προσεγμένο λεξιλόγιο.

Ενδεικτικοί άξονες απάντησης:

- Η κυριαρχία της εικόνας τη σύγχρονη εποχή έχει παραγκωνίσει το γραπτό κείμενο.
- Συγκροτεί η εικόνα μια στρεβλή ή παραπλανητική αντίληψη για τον κόσμο.
- Το γραπτό κείμενο αποκαλύπτει τη συνθετότητα του κόσμου και της γνώσης.
- Οι νέοι πρέπει να ασκηθούν στην αντίληψη όλων των όψεων της ζωής, για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες της ζωής τους αποτελεσματικά.
- Ο καλύτερος τρόπος γι' αυτή την άσκηση είναι η μελέτη βιβλίων.
- Το βιβλίο συνιστά μείζον πολιτισμικό αγαθό και συντελεί στην καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων.
- Η σχολική βιβλιοθήκη πρέπει να εφοδιαστεί με νέες εκδόσεις, ώστε να ελκύσει τους μαθητές στη μελέτη αυτών των βιβλίων.
- Η ανανέωση της σχολικής βιβλιοθήκης θα αποτελέσει ένα νέο παράθυρο στον κόσμο της γνώσης, της αλήθειας και της ζωής για τους μελλοντικούς πολίτες, δηλαδή τους νεαρούς μαθητές και τις νεαρές μαθήτριές μας.
- Η δαπάνη για την αγορά βιβλίων είναι μία προσφορά μορφωτικών αγαθών προς τους νέους δημότες, επομένως, επένδυση στο μέλλον του τόπου μας.

Σημείωση: Ο μαθητής / η μαθήτρια μπορεί και πρέπει να αντλήσει στοιχεία και από τα κείμενα αναφοράς – ό,τι κρίνει πως εξυπηρετεί την επιχειρηματολογία ή την τεκμηρίωσή της.